

Norsk Ornitologisk Forening (NOF)

Sandgata 30 B
N-7012 Trondheim

e-post: nof@birdlife.no internett: www.birdlife.no

Telefon: (+ 47) 73 84 16 40
Fax: (+ 47) 73 84 16 41
Bankgiro: 4358.50.12840
Org. nr.: 970 089 748 NVA

Miljøverndepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo

Deres ref.	Deres kontaktperson	Vår ref.	Vår kontaktperson	Dato
200601640-/MSM		2010/33 – 350.5	Morten Helberg	15.09.2010

Høringsuttalelse vedrørende det faglige grunnlaget for oppdateringen av forvaltningsplanen for Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten

Vårt innspill vil i hovedsak fokusere på de forhold som vi mener har størst relevans for eventuell oljeutvinning i det omstridte området utenfor Lofoten og Vesterålen og med utgangspunkt i det som er kjent om sjøfuglbestandene i området.

Innledningsvis vil vi påpeke at oljeindustriens aktivitet i Nordsjøen, i Norskehavet og i Barentshavet, har vist at det ikke lar seg gjøre å unngå utslipp. Ulykker og nestenulykker skjer på plattformene, ved lossing av olje, og ved manglende brønnskontroll. Dette er en vesentlig årsak til at det ikke må åpnes for oljeutvinning utenfor Lofoten og Vesterålen.

Oljeselskapene besitter den beste menneskelige kompetansen som er å oppdrive, den nyeste tilgjengelige teknologi og nær ubegrensede økonomiske ressurser til å sikre seg mot ulykker. Slik må det være, for ulykker kan få vidtrekkende konsekvenser for menneskeliv, for økosystemer, for fiskeri, for turistnæring, og for øvrig næringsliv. Men **uansett** ser vi at utslipp forekommer. Den eneste muligheten for å helgardere seg mot utslipp i ett av Nord-Atlanterens aller mest sårbare havområde er å holde Lofoten og havområdet nordover helt fritt for boreaktivitet. Ikke bare er de biologiske ressursene sterkt konsentrert her, men et større oljeutslipp, eller flere små, vil kunne påvirke hele Barentshavet. Stømførholdene er slik at det kommer atlantiske havmasser inn i Barentshavet utenfor Lofoten, og også slik at oljeutslipp potensielt vil kunne påvirke hele området fra kysten av Nord-Norge og opp til iskanten nord i Barentshavet.

I det faglige grunnlaget for høringen er det stor fokus på mat som den viktigste regulerende faktor på sjøfuglbestandene. Vi siterer side 141;

”Det er vanskelig å si om avtakende fuglebestander skyldes klimarelaterte endringer i de marine økosystemene, lavere produksjon av byttedyr eller økt uttak av fiskeressurser som er viktige byttedyr for sjøfugl. Indikasjoner om at biomassen av planktonspisende fisk er i nedgang kan sies å samsvare med nedgang i biomasse av sjøfugl”.

Uttalelsen er i beste fall upresis. Det er selvfølgelig viktig å skaffe grunnleggende informasjon om et økosystem man ønsker å kartlegge, men her setter man fokus på mattilgang som den viktigste regulerende faktor for sjøfugl. I et økosystem uten industriell aktivitet kan dette i perioder være korrekt. Denne årsaksrekken er imidlertid lite relevant i forbindelse med regulering av oljeutvinning i dette området. Det er først og fremst voksne sjøfugler som berøres av oljeutslipp, og det er økt voksendødelighet som på kort sikt har potensial til å

utrydde en sjøfuglbestand, ikke redusert mattilgang over noen år. Sjøfugler er langtlivende, har lav reproduksjonsrate, og er tilpasset svingninger i næringsgrunnlaget.

Barentshavet er et av verdens mest produktive havområder, med store fiske- og naturressurser. Forskning har vist at denne store variasjonen i stor grad skyldes varierende innstrømming av atlantisk sjøvann, som blandet seg med polare sjømasser i en sone som kalles *polarfronten*. Her er primærproduksjonen spesielt stor, og vi finner store mengder dyr høyere i næringskjeden i slike områder. Som hval, sjøfugl eller fisk.

Det er etter vårt syn tre mulige skrekksenarioer forbundet med oljeaktivitet i disse områdene. Det ene er oljeutslipp i polarfronten, som er svært vanskelig å gardere seg mot, siden fronten flytter seg mellom, og også innen samme år. Det andre er et stort oljeutslipp i viktige områder i kystnære farvann, aller verst i hekketiden. Da vil man kunne slå ut millioner av sjøfugl. Den store faren med et massivt oljeutslipp er nettopp at det er de voksne fuglene som blir berørt. Kjerneverdiene i sjøfuglbestandene er disse 10-40 år gamle individene med unik erfaring, og som er perfekt tilpasset sitt miljø. Hvis en sjøfugl som kan bli 30-40 år, ikke får unger på 4-5 år så har den fortsatt mange muligheter for reproduksjon igjen. Hvis den får fjærdrakten full av olje og fryser i hjel blir det ingen fremtidig reproduksjon. Skjer det med mange nok fugler, som ved et større oljeutslipp i områder med høy konsentrasjon av sjøfugl, vil disse bestandene bli sterkt redusert, eller i verste fall forsvinne. Med den lave restitusjonsraten disse bestandene har, vil de være borte i vår levetid.

Det tredje, og absolutt verste scenarioet, er eventuelt oljeutslipp i iskanten. Med dagens teknologi er vi dårlig rustet selv i åpent hav. Kommer et oljeutslipp i iskanten, vil ikke dispergeringsmidler, oljelenser eller avbrenning fungere, og oljen vil kunne fryse inne og dukke opp igjen nær sagt hvor som helst. Vi forutsetter at oljeselskapene vet dette.

SEAPOP programmet er et stort steg i riktig retning. Aldri har kunnskapen om sjøfuglene i Barentshavet vært bedre enn nå. Men det er langt igjen før vi kan si hva som egentlig regulerer sjøfuglbestandene, og mange store kolonier er ikke en gang talt opp etter krigen. Fra viktige kolonier som Bleik utenfor Andøya, samt Sør-Fugløy og Nord-Fugløy i Troms foreligger det knapt estimater på antall hekkende par av noen av våre viktigste bestander av lunde, alke og lomvi, arter vi har internasjonalt forvaltningsansvar for. Samlet gjelder dette kanskje 200 000 – 500 000 par. Hvordan skal vi kunne si noe om effekten av oljeutslipp, eller fiskeri for den saks skyld, når vi ikke engang kjenner dagens bestandssituasjon fullt ut?

Er sjøfugler viktige? Selvsagt for naturinteresserte. Vi vil at våre etterkommere også skal få gleden av å se tusenvis av lundefugler på Røst, høre krykkja være så tallrik at det summer i fjellveggen, se teisten i kveldsolen. Men de er mye viktige for samfunnet som helhet som indikatorer på status i vårt marine miljø. På samme måte som gruvearbeiderne for 50 år siden benyttet kanarifugl i et lite bur for å se når kullosnivået ble for høyt, kan sjøfuglene si om alt står bra til i havet. Dette er uforenlig med å utsette sjøfuglens viktigste leveområder for risikofylt oljeutvinning.

For Norsk Ornitologisk Forening

Kjetil An. Solbakken

Kjetil Solbakken, generalsekretær

Morten Helberg

Morten Helberg, saksbehandler